

Tilburg: rijkdom

BRABANTS DAGBLAD MAANDAG 14 JULI 2014

■ Joost Werkhoven en Bram van Beurden van de Stichting Stadsbomen meten de winterdikte die midden op het Korvelplein staat. foto Joris Buijs/PvE

aan ooh- en aah-bomen

Monumentale bomen in Tilburg, de lijst is nu drie keer zo lang. Een tochtje met kenners.

door **Stephan Jongerius**

TILBURG - Honderden keren langs gefietst, maar pas als je kijkt, zie je het. Midden op het Korvelplein staat een eik om U tegen te zeggen. Centraal tussen zes andere kanjers domineert zijn kroon het parkje, takken reiken tot het gras. Bram van Beurden en Joost Werkhoven van de Stichting Stadsbomen leggen op borsthoogte een lint rond de stam, als in een omhelzing. Ze komen op een omtrek van 4,08 meter en delen mee wat ze al lang wisten: de wintereik is op zeven na 's lands dikste.

Je hoeft geen 'boomfetisjist' te zijn - voormalig wethouder Joost Möller karakteriseerde deze heren zo in de recente discussie over het Zomerkamp Festival in het Wilhelminalpark - om eerbiedig te buigen bij dit exemplaar. Net bovengronds gaapt een wond; gevolg vermoedelijk van een inslag in de Tweede Wereldoorlog. Leeftijd? Onbekend, goede kans dat-ie er stond vóór tuinarchitect Leonard Springer in 1910 een plan ontwierp voor het Korvelplein. „Er zullen nog schapen onder hebben gegraasd.”

Tilburg heeft een grote rijkdom aan 'ooh- en aah-bomen', zullen ze later zeggen tijdens een rondrit door de stad. Aanleiding: de recente verdriedubbeling van de lijst van monumentale bomen. De stichting droeg nog tientallen exemplaren aan die de gemeente over het hoofd zag.

Die rijkdom dankt Tilburg aan zijn historie: stad van aaneengesloten dorpen, gedomineerd

■ Christusdoorn bij het slachthuis aan de Enschotsestraat. „Deze mag in 2016 als eerste op de nieuwe lijst.” foto Jeroen van Eijndhoven/PvE

door parochies en kloosters die veel eigen bomen plantten. Textielbaronnen en andere notabelen hadden een voorliefde voor rode beuken: ze lieten elkaar en de stad ermee zien dat het ze voor de wind ging.

In het parkje bij de Jumbo aan de Zomerstraat staat een imposant viertal te pronken: twee rode, een groene, een treurbeuk. Geplant door notaris Hoekx, ook hij telde mee in Tilburg. Toen hij zijn pand aan de gemeente verkocht - en die de straatwand sloopte - zou de notaris hebben bedongen dat de bomen nimmer zouden worden gekapt.

Richting Wandelbos passeren we - voor het voormalige Pauluslyceum - 's lands dikste stam van een Paulownia, vernoemd naar de echtgenote van koning Willem II.

Gehandhaafd op aandrang van de stichting is-ie inmiddels morskoud. „Laat maar weggroten, goed voor biologielessen”, zegt Van Beurden.

Zijn waardering voor de recente uitbreiding, gaat gepaard met tandknarsen. Veel voorbereidend

MONUMENTALE BOMEN IN TILBURG

- De Gemeentelijke Lijst Monumentale Bomen is recent aangepast: ze telt 3.302 bomen, waarvan 685 op particulier terrein.
- In 2003 was de laatste aanpassing: toen stonden er 1.177 bomen op. Geinventariseerd waren alleen kerkhoven, pastorietuinen, grotere straten en de binnenstad.
- Met een actuele lijst krijgen bo-

■ Rode beuken in het Zomerparkje, ooit de achtertuin van notaris Hoekx. foto Jeroen van Eijndhoven/PvE

werk voor de lijst van jaren her is een nagel aan de doods-kist wijlen Henk Kuiper. Hij inventariseerde jaren geleden al nauwgezet monumentale bomen binnen de ringbannen, belde huis-aan-huis aan bij vele particulieren. Maar de gemeente zette hem destijds flink

men juridische bescherming; ze komen in bestemmingsplannen, kappen is taboe, ze krijgen prioriteit bij beheer en onderhoud.

- Monumentale bomen zijn minstens 80 jaar oud, moeten vitaal zijn en/of een omtrek hebben van minimaal 2,5 meter; natuur- of cultuurwetenschappelijke waarde hebben.

de pin op de neus: het werden er veel teveel, het werd te duur; Kuiper kreeg niet eens meer aanvraagformulieren mee.

In het Wandelbos meet Werkhoven met het ook door Kuiper veelgebruikte neuskruis de hoogte van een ontzagwekkende conifeer: 35 meter. De boom is vermoedelijk geplant door Springer toen hij zijn revolutionaire plan maakte om dit ondoordringbare dennenwoud om te vormen tot een bos waar de Tilburgers konden wandelen.

Het tochtje eindigt bij een fraaie christusdoorn bij het slachthuis aan de Enschotsestraat. „Staat nog niet op de lijst, ook wij waren hem even vergeten. Maar nu de lijst digitaal wordt beheerd en elke twee jaar aangepast, mag-ie er in 2016 als eerste bij.”